

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 311/2023-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditsa a Libora Duřu prerokoval oznámenie sudcu III. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky **Petra Straku** o dôvodoch jeho možného vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1019/2023 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Peter Straka **je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1019/2023.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a oznámenie sudcu

1. Ústavný súd vedie pod sp. zn. Rvp 1019/2023 konanie o ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpenej advokátskou kanceláriou [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Cob 136/2022 z 25. januára 2023, ktorému vyčíta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Vec bola pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Strakovi, ktorý je členom III. senátu ústavného súdu.
2. Sudca ústavného súdu Peter Straka listom z 10. mája 2023 adresovaným predsedovi ústavného súdu oznámil v zmysle § 49 ods. 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) dôvody, ktoré môžu vyvolávať pochybnosti o jeho nestrannosti vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľa, a to pre jeho pomer k právnomu zástupcovi sťažovateľa. Konateľom

advokátskej kancelárie, ktorá zastupuje sťažovateľa, je aj [REDAKOVANÉ], ktorý v minulosti pôsobil ako externý poradca sudcu Petra Straku. Po ukončení spolupráce neostal sudca s doktorom [REDAKOVANÉ] v kontakte a ich vzťah sa dá označiť iba ako oficiálny, preto zároveň vo svojom vyjadrení uviedol, že nepocit'uje nedostatok nestrannosti. Zároveň uviedol, že v predmetnej advokátskej kancelárii pôsobí aj [REDAKOVANÉ], ktorá je stále jeho externou poradkyňou, no ani v tomto prípade sa necíti byť zaujatý, pretože jej vzťah s advokátskou kanceláriou je zamestnanecký.

3. Sudca Peter Straka zhrnul, že sa vo veci necíti byť proti sťažovateľovi, resp. jeho právnomu zástupcovi subjektívne zaujatý, ale otázku objektívnej nestrannosti ponechal na posúdení príslušného senátu.

II.

Posúdenie veci ústavným súdom

4. Ústavný súd na úvod zdôrazňuje, že požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania. Nestrannosť sa obvyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti). V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či pochybnosť o nestrannosti sudcu je objektívne oprávnená, resp. odôvodnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

5. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

6. Podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde dôvody vylúčenia podľa odseku 1 alebo odseku 2 oznámi sudca ústavného súdu bezodkladne predsedovi ústavného súdu.

7. Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

8. Podľa čl. IV bodu 1 písm. d) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje štvrtý senát, ak ide o sudcov tretieho senátu.

9. Pokynom predsedu ústavného súdu z 10. mája 2023 bolo oznámenie sudcu Petra Straku pridelené IV. senátu ústavného súdu, ktorý ho v súlade s citovaným článkom rozvrhu práce prerokoval v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu a sudca spravodajca) a sudcovia Ladislav Duditš a Libor Duľa (ďalej len „námietkový senát“).

10. Pokiaľ ide o subjektívne hľadisko, treba vychádzať z prezumpcie nepredpojatosti dotknutého sudcu a zistiť, či jeho vyjadrenia alebo správanie v konkrétnej veci neposkytujú dôkazy na vyvrátenie tejto domnienky.

11. Z obsahu oznámenia sudcu Petra Straku vyplýva, že vo vzťahu ku konateľovi právneho zástupcu sťažovateľa sa necíti byť zaujatým a zároveň ich vzťah bol vždy oficiálny a nikdy neprerástol do priateľstva. Rovnako samotné správanie sudcu nijako nespochybňuje jeho subjektívnu nestrannosť. V tomto kontexte možno poukázať na fakt, že to bol samotný sudca, ktorý postupom podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde inicioval konanie o svojom vylúčení, čo nenasvedčuje, že by mal určitý subjektívny záujem, aby sa mohol zúčastniť na rozhodovaní v predmetnej veci. Naopak, jeho postup svedčí o jeho subjektívnom nadhľade a profesionálnom odstupe od predmetnej veci.

12. Vzhľadom na uvedené preto sudcu Petra Straku nie je možné považovať za subjektívne zaujatého v predmetnej veci.

13. Námietkový senát tak následne podrobil nestrannosť sudcu Petra Straku v danom prípade aj testu objektívnemu, t. j. zisteniu, či vzhľadom na skutočnosti uvedené v jeho oznámení môžu z pohľadu externého pozorovateľa (účastníka konania alebo verejnosti) existovať objektívne odôvodnené obavy, že tento sudca vo veci nie je nestranný.

14. Vo vzťahu k objektívnemu testu námietkový senát podotýka, že ak externý poradca zastupuje sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom, táto skutočnosť je podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na vylúčenie takéhoto sudcu ústavného súdu z konania a rozhodovania v predmetnej veci (napr. III. ÚS 28/2019, IV. ÚS 401/2020, I. ÚS 402/2020, IV. ÚS 178/2021). Spochybenie objektívnej nestrannosti predstavoval aj vzťah bývalého externého poradcu (zastupujúceho účastníka v konaní, ktoré predchádzalo ústavnou sťažnosťou napadnutému konaniu o výkon rozhodnutia, pozn.) spolupracujúceho so sudcom ústavného súdu dlhodobo a opakovane, ak boli naďalej kolegami v inom prostredí s intenzívnym vzťahom a ich vzťah dosahuje až priateľský rozmer (IV. ÚS 379/2021).

15. Námietkový senát konštatuje, že z pripojeného spisu sp. zn. Rvp 1019/2023 vyplýva, že vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľa v mene advokátskej kancelárie [REDAKOVANÉ] koná advokát a konateľ [REDAKOVANÉ], a nie konateľ [REDAKOVANÉ], ktorý bol externým poradcom sudcu Petra Straku. Námietkový senát ale dopĺňa, že hoci [REDAKOVANÉ] je iba advokátskou koncipientkou advokátskej kancelárie [REDAKOVANÉ], stále je aj externou poradkyňou sudcu Petra Straku. Zároveň z plnej moci udelenej sťažovateľom advokátskej kancelárii [REDAKOVANÉ] vyplýva, že splnomocnená advokátska kancelária je oprávnená na

tomto plnomocenstve poveriť jednotlivými úkonmi pri zastupovaní svojich advokátskych koncipientov alebo iného advokáta.

16. Vzhľadom na už uvedené podľa námietkového senátu predmetnú situáciu možno stále podriadiť pod prípad, ak externý poradca zastupuje sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom, a preto z objektívneho hľadiska podľa námietkového senátu existuje legitímny dôvod na obavy vo vzťahu k nestrannosti sudcu Petra Straku.

17. Z uvedených dôvodov námietkový senát ústavného súdu rozhodol o jeho vylúčení z konania a rozhodovania v danej veci tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

18. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

19. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. júna 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu